

ПРИЛОЖЕНИЕ НА СТАРИ ТЕКСТИЛНИ ТЕХНИКИ В МОДНИТЕ АКСЕСОАРИ

Елена Тодорова

e-mail: leni_art@abv.bg

Департамент "Дизайн", Нов български университет, София

РЕЗЮМЕ

Тази статия обсъжда новите насоки, в които са разработени модерни аксесоари. Наред с традиционните методи и материали, виждаме използването на стари текстилни техники. Един от най-старите методи за боядисване на тъкани е "shibori", използван от различни дизайнери за създаване на уникални шалчета, чанти и текстилни бижута.

Ключови думи: стари текстилни техники, аксесоари, мода

APPLICATION OF OLD TEXTILE TECHNIQUES IN FASHION ACCESSORIES

Elena Todorova

e-mail: leni_art@abv.bg

Department "Design", New Bulgarian University, Sofia

ABSTRACT

This article discusses the new guidelines in which modern accessories are developed. Along with the traditional methods and materials, we see use of old textile techniques. One of the oldest fabric dyeing methods is "shibori" is used by various designers to create unique scarfs, bags and textile jewelry.

Keywords: old textile techniques, accessories, fashion

Съвременната мода има свойството да експериментира, да провокира и да създава както актуални за определени тенденции и течения образци, така и такива, които просто отговарят в най-висока степен на конкретните условия. Динамиката на разпространение на модни аксесоари, които са продукт на разнообразни творчески търсения, извън традиционните техники и материали е изключително висока. Този сектор от модната индустрия се определя като "Бърза мода"¹. Характерно за този сегмент, е че "завзема" някои от категориите

потребители за кратък период от време. Тук не се очаква продължителна привързаност към стил, форма, избор на цветова гама или някакъв символизъм. Отказът от продуктите на бързата мода е също толкова бърз, колкото и ориентацията към тази модна тенденция. Причината за това е, че този тип модни артикули трябва да отговорят на моментното желание на потребителя, който рядко се замисля за дълбокото смислово значение на този тип мода. Изборът по-скоро е свързан със спонтанно възникнало желание, моментно настроение или някаква

¹ Резюме от доклада на Т. Молева. Семинар "Модата по време на криза - бързи и бавни обороти". 2009 г.

форма на ситуативно решение. Често "бързата" мода се разглежда като един от елементите на младежката мода. Това не винаги отговаря на реалното състояние. Предпочитанията за избор на един или друг образец от тази мода се обуславя не толкова от възрастовата категория, към която принадлежи потребителя, колкото от моментни влияния, които той изпитва върху себе си. Изследванията на потребителските предпочитания показват, че "бързата мода" е предмет на избор от страна на най-различни възрастови категории, които обаче се обединяват от високата динамика на избора, адаптивността му към конкретните условия, в които се намира потребителя, както и от желанието за релакс чрез придобиване на "интересни" стоки с различен от обичайния за потребителя стил. Интересен дял от така наречената "бърза мода" са аксесоарите създадени посредством стари текстилни техники. Тази група модни артикули формално принадлежи към сферата на бързата мода, но поради сложността на изпълнение, благородните материи и красивия колорит, притежава стойност, която не се изгубва с времето.

Тази статия ще разгледа случаите, при които древната японска техника "Сибори"² е вдъхновила различни дизайнери при създаването на шалове, чанти и накити от текстил. Понятието "Сибори" е неправилно преведено на английски и често се среща като "шибори". Сибори е древна японска техника за орнаментиране на текстилни материи чрез багрене и резервиране (*Фигура 1*). Съществува безкраен брой способности на връзване, сгъване, пришиване, усукване и притискане и всеки дава неповторим резултат. За получаване на определен ефект от голямо значение е използвания плат. Най-ранният известен пример за багрене на плат с тази техника е от 8 век. Тогава са използвали растителна боя индиго най-често върху коприна, а по-късно и върху памук.

Фигура 1 Кимоно обагрено със смесени техники "сибори"

Съвременната мода при аксесоарите охотно приема тази старинна техника на багрене на плат заради необичайните и красиви ефекти, свързани с японската традиция и естетика. Различни дизайнери (в началото само в Япония, а по късно в много други държави) изработват чанти, шалове и накити от текстил обработен чрез способите на сибори³. Тъканите, които се използват са: коприна, памук или вълна, както и техните производни обикновено в сплитка лито. Дизайнерските решения се отличават с уникална визия. Всяко изделие е единствено по рода си, защото при тази техника, колкото и да се спазват едни и същи принципи на работа, се получават различни резултати. Младите дизайнери Луис Валънтайн и Брайан Провенчер преди няколко години представят своите "сибори" шалове (*Фигура 2*), които се посрещат от пазара с огромен интерес и години по-късно продължават да са търсен и харесван артикул.

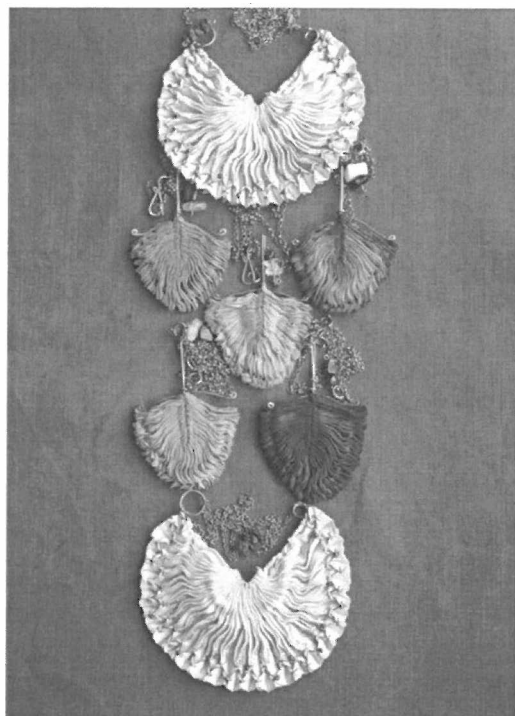
Фигура 2 Шалове, изработени в техника "сибори"

Шаловите са декорирани с абстрактни изображения, които могат да бъдат предвидени само до някъде, което е основната разлика от рисуваната коприна, при която дизайнерът може да спазва предварително подготвена рисунъчна и цветова композиция. Тази непредсказуемост на цветното изображение прави техниката "сибори" много привлекателна, както за този който я прави, така за този, който ще си купи готовия продукт. В нашето забързано време, всичко включително и аксесоарите се произвежда в големи тиражи, но все повече хора не желаят да са част от масовката. Все повече се цени уникалната визия, която изразява и подчертава индивидуалността. Това е причина-

² Wada Y., Rice M.K., Barton J. Shibori. The inventive Art of Japanese Shaped Resist Dyeing. Tradition-Techniques-Innovation/ Wada Y., Rice M.K., Barton J. - Tokyo-NY-L: Kodansha Int., 1983 (First Edition).

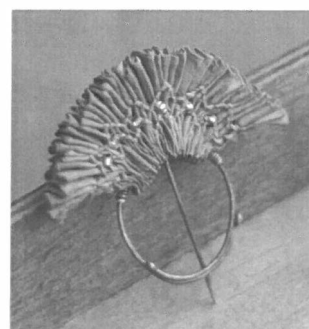
³ Möller E. Shibori: the art of fabric tying, folding, pleating and dyeing/ Elfriede Möller. - Cornell, Search, 1999

та много от младите дизайнери да търсят и използват по нов начин старинни текстилни техники - не по прякото им предназначение, а чрез прилагането им в области, при които до скоро това не би се приело добре. Една такава област е бижутерията. До преди няколко десетилетия на никой не би хрумнало, че текстилът ще се превърне в търсен и ценен материал за направа на различни видове накити. Японски дизайнери експериментират с техниката "сибори" и създават колекция от колиета (*Фигура 3*) и брошки (*Фигура 4*) от коприна. Поради големия интерес към този стил на работа, художниците разширяват и обогатяват своите търсения и създават уникални текстилни накити. Начинът, по който се изработват се изразява най-общо в следното: чрез прецизни нагъвания на ленти от висококачествена коприна и при силно притискане на плисенцата се багрят само ръбчетата. Обагреният материал се пришива много внимателно във ветрилообразна форма. При някои модели ръбчетата се отделят на разстояние едно от друго чрез шахматно комбиниране на плисенцата, за да се придаде усещане за лекота и ефирност. При други се търси по-цялостна текстура, чрез плътното сближаване на обагрените ръбчета. Като акценти на места са добавени цветни мъниста от полускъпоценни камъни.

Фигура 3 Колиета от текстил изпълнени в техника "сибори"

Тези малки накити от текстил се отличават с много нежна визия, при която контура има изчистена геометрична форма, а централната част е с фин релеф от радиално разположените фини плисенца, подчертан от сложните нюанси на синьо, лилаво, кафяво. Близките по сила тонове преливат един в друг и придават живописен ефект на накита. Багрнето на текстила се осъществява с натурални багрила, което допринася за меката пастелна гама. При накитите "сибори" визията се допълва от металните елементи, които неслучайно са изработени от патинирана сребърна тел, така се добавя дискретен графичен елемент. За разлика от шаловеите изпълнени в тази техника, при бижутата визията може да бъде проектирана и изпълнена с доста по-голяма точност, но пак запазва уникалния си характер и невъзможността да се направят две напълно еднакви изделия.

Фигура 4 Брошка от текстил изпълнени в техника "сибори"

Интересът към модни аксесоари, изработени чрез различни трактовки на текстила продължава да нараства. Непрекъснато се увеличава броят на потребителите, които търсят не само нестандартна визия, но и стойностни материали. Все повече се обръща внимание и на начина, по който се обработва текстила. По тази причина в сферата на "бързата мода" се обособява дял, при който предлаганите изделия се отличават с голяма доза качество и уникалност. Ето защо дизайнери от различни националности все по-често обръщат поглед към традиционните текстилни техники, характерни за техните региони, за да реализират идеите си.

Съвременните тенденции в модата често се свързват с културното наследство на народите и това е мощен стимул за възраждане на стари забравени техники за обработка на текстила.

ЛИТЕРАТУРА

1. Резюме от доклада на Т. Момекова. Семинар "Модата по време на криза - бързи и бавни обороти". 2009 г.
2. Wada Y., Rice M.K., Barton J. Shibori. The inventive Art of Japanese Shaped Resist Dyeing. Tradition-Techniques-Innovation / Wada Y., Rice M.K., Barton J. - Tokyo-NY-L: Kodansha Int., 1983 (First Edition).
3. Möller E. Shibori: the art of fabric tying, folding, pleating and dyeing/ Elfriede Möller. - Cornell, Search, 1999